

NORGES VASSDRAGS- OG ENERGIDIREKTORAT
(NVE)
Postboks 5091 Majorstua
0301 OSLO

Dato: 05.09.2024
Vår referanse: 24/19137-7
Deres referanse:
Saksbehandler: Anna Despard Asgard

Høringssvar: detaljplan for miljø og landskap for Stifoss kraftverk

Viser til høring av detaljplan for miljø og landskap for Stifoss kraftverk i Risør og Gjerstad kommuner.

Agder fylkeskommune har følgende merknader i saken:

Fysiske tiltak i vassdrag

Det planlegges en midlertidig tilkomstveg til kraftstasjonen med vad over elva. Slike tiltak skal vurderes etter forskrift om fysiske tiltak i vassdrag da disse kan medføre forringelse av produksjonsmuligheter for fisk og andre vannlevende organismer. Slik vi oppfatter detaljplanen vurderer vi at anlegging av et midlertidig vad slik det gjøres her, er av midlertidig karakter og av begrenset omfang. Tiltaket og tilbakeføringen kan imidlertid medføre uheldig partikkelspredning som kan påvirke gyteområder nedstrøms.

Forutsatt at tiltaket gjennomføres i tidsrommet juli til september, og/eller ved lav vannføring slik at partikkelspredningen blir svært begrenset, mener vi at gravetiltakene ikke i nevneverdig grad vil påvirke produksjonsmuligheter for fisk og andre sårbare vannlevende organismer. På dette grunnlaget vil tiltaket ikke kreve ytterligere behandling etter forskrift om fysiske tiltak i vassdrag.

Nyere tids kulturminner

Fylkeskommunen støtter Risør og Gjerstad kommuners innspill om bevaring og sikring av eksisterende bygningsmasse på Stifoss. Anlegget har høy lokal- og regionalhistorisk verdi og er foreslått avsatt med hensynssone bevaring i Gjerstad kommunes arealplan.

Det er viktig at ny kraftstasjon tilpasses den eksisterende bebyggelsen, og vi ber om at NVE stiller krav til dette. Vi anbefaler at ny kraftstasjon ikke kles og tekkes med skjermtegl, men gis en enklere utforming, tilpasset og underordnet den bevaringsverdige bygningsmassen. Det er planlagt en midlertidig vei forbi sliperiet, som er planlagt tilbakeført etter anleggsperioden er over. For å kunne sikre at den eksisterende bebyggelsen på Stifoss blir ivaretatt for fremtiden, må det etableres en mer permanent løsning som tilgjengeliggjør bygningene for fremtidig vedlikehold. Vi ber om at NVE stiller krav om dette i videre detaljplan.

Det er samtidig viktig at arbeider i nærheten av bygningsmassen utføres svært skånsomt og forsiktig. Det planlegges avbøtende tiltak for å motvirke skader fra risting, deriblant forsiktig sprenging. Det er positivt at man overvåker grenseverdier i den forbindelse, men vi mener at man først må sikre og stabilisere bygningskonstruksjonen, før man begynner med sprenging av fjell. Dette vil kunne forhindre at eksisterende skader på bygningen forverres som følge av arbeidet.

Fylkeskommunen viser til tidligere innspill om bevaring av rørtraseen og tømmerrenne. Det er planlagt ny rørtrasé i den gamle, noe som fører til at den gamle rives. Vi oppfordrer til at deler av rørtraseen og tømmerrenne bevares, slik at man bevarer noen av de historiske sporene og lar disse forbli lesbare for ettertiden, og at de kan brukes i formidlingssammenheng. De utgjør også et viktig kunnskapsgrunnlag, dersom det på et senere tidspunkt skulle være ønskelig å rekonstruere disse anleggsdelene. Som et minimum må både rør og tømmerrenner grundig dokumenteres (oppmåling, foto og illustrasjon).

En bør legge en plan for sikring av eksisterende bygninger for ytterligere forfall før arbeidet med kraftstasjonen starter.

Vi støtter for øvrig Fortidsminneforeningens innspill om at massedeponiene må få en fornuftig og forebyggende bruk, slik som å lage en buffer mot flom mellom vassdrag og bygningsmassen.

For øvrig ingen merknader.

Med hilsen

Anna Despard Asgard
Rådgiver miljø- og energisaker
Bærekraftig utvikling

Brevet er godkjent elektronisk.

Kopi til: STATSFORVALTEREN I AGDER
GJERSTAD KOMMUNE
RISØR KOMMUNE